

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Pályázati eljárás száma: VKK/5/2006

Program neve: Kézikönyv fordítása a „Piacszerkezetek” (Industrial Organization) c. tantárgyhoz

[*Lynne Pepall, Daniel J. Richards, George Norman: Industrial Organization: Contemporary Theory and Practice (Piacelmélet – Modern megközelítés gyakorlati alkalmazásokkal) című könyv fordítása*]

A támogatási szerződés száma: AL/1167/2006

Kedvezményezett neve: HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft.
1137 Budapest, Radnóti M. u. 2.

Szakmai felelős neve: Kőhegyi Gergely

A Program befejezésének határideje: 2008. 05. 31. (A 2008. február 13-én kelt, AL/0254/2008 számú módosítás alapján.)

A beszámoló csak részeredményre vonatkozik.¹

- 1. Ismertesse a Program megvalósításának menetét, írja le a végrehajtás egyes lépéseit és csatolja a végrehajtás során keletkezett fontosabb dokumentumokat! Sorolja fel a Program megvalósításában közreműködőket (a Kedvezményezett részéről vagy megbízása alapján)!**

A Program célja Lynne Pepall, Daniel J. Richards, George Norman: Industrial Organization: Contemporary Theory and Practice (Piacelmélet – Modern megközelítés gyakorlati alkalmazásokkal) című könyvének fordítása volt. Az eredetileg 672 oldalból álló 3. kiadás fordítása a következő lépésekben történt:

2007. július 1 -15.: Jogi előkészületek: szerződések elkészítése,

munkaterv egyeztetés

2007. július 16 - 25.: Technikai egyeztetés (fordítói sablonok készítése), szakszókincs egységesítés (illesztés a Massimo Motta-könyv szakszókincséhez, egyeztetés a szakmai lektorral, szükséges szakmai viták lebonyolítása a terminológiáról)

2007. július 26. – december 31.: Fordítás, szakmai lektorálás, szerkesztés szakaszonként párhuzamosan:

I. rész fordítása: július 15. – augusztus 15.

I. rész szakmai lektorálása: augusztus 16 - 31.

¹ Amennyiben a szakmai beszámoló a Program valamely fázisában született részeredmény(ek) bemutatására szolgál, a beszámolót csak az adott részeredményre vonatkozóan kell értelemszerűen kitölteni.

- II. rész fordítása: június 1. – augusztus 31.
- II. rész szakmai lektorálása: szeptember 1-15.
- III. rész fordítása: június 1. – szeptember 15.
- III. rész szakmai lektorálása: szeptember 16 - 30.
- IV. rész fordítása: június 1. – szeptember 30.
- IV. rész szakmai lektorálása: október 1-15.
- V. rész fordítása: június 1. – október 15.
- V. rész szakmai lektorálása: október 16-30.
- VI. rész fordítása: június 1. – október 30.
- VI. rész szakmai lektorálása: november 1 –15.
- VII. rész fordítása: június 1. – november 15.
- VII. rész szakmai lektorálása: november 16 - 30.

Mellékletek, függelékek, jegyzékek fordítása, szövegegységesítés (szakmai lektori és fordítói együttműködéssel): december 16. - január 31.

2008. január: Az eredeti könyv problémás részeinek kijavításáról szóló szakmai viták lebonyolítása

2008. február - március: Szerkesztői munkák, szöveg egységesítése

2008. február: Nyelvi lektorálás (felelős szerkesztői együttműködéssel); felelős szerkesztő kézirat szerkesztési feladatai; borítótervezés

2008. február - április: Kéziratszerkesztő javításai; a műszaki szerkesztő tipográfiai munkálatai; képszerkesztő méretezi az ábrákat, grafikonokat, megrajzoltatja őket

2008. március: Tördelés; korrektori javítások; extra munkák: képszerkesztés elektronikus formában, tárgymutató elkészítése, aprólékos tördelési munkák (a könyv színvilágának egységesítése, a képletek javítása, betűtípusok és jelölések egységesítése)

2008. május: Nyomdai munkálatok

2008. május 31. - : A könyv terjesztésének kezdete

A Piacelmélet – Modern megközelítés gyakorlati alkalmazásokkal c. könyv műszaki paraméterei:

- B/5, 896 oldal
- belív: 80 g fehér ofszet,
- táblaborító: 150 g matt műnyomó+lemez,
- Nyomás: belív: 1+1 szín – fekete, táblaborító: 4+0 szín,
- matt fólia

A megvalósításban résztvevő személyek:

A fordítók, a szerkesztő és a szakmai lektor a Budapesti Corvinus Egyetem, Mikroökonómia Tanszékének, illetve a Pannon Egyetem, Közgazdaságtan Tanszékének oktatói, valamint a témában kutató PhD hallgatók (önéletrajzok és publikációs jegyzékek mellékelve):

Fordítók:

Dr. Badics Judit (egyetemi docens, Pannon Egyetem)
Bakó Barna (PhD hallgató, Budapesti Corvinus Egyetem)
Dr. Berde Éva (egyetemi docens, Budapesti Corvinus Egyetem)
Csuka Gyöngyi (PhD hallgató, Pannon Egyetem)
Kis Károly Miklós (egyetemi adjunktus, Pannon Egyetem)
Kőhegyi Gergely (egyetemi tanársegéd, Budapesti Corvinus Egyetem)
Simon András (egyetemi tanársegéd, Budapesti Corvinus Egyetem)
Dr. Szabó Judit (egyetemi adjunktus, Pannon Egyetem)

Szerkesztő:

Kőhegyi Gergely (egyetemi tanársegéd, Budapesti Corvinus Egyetem)
Dr. Szabó Judit (egyetemi adjunktus, Pannon Egyetem)

Szakmai lektor:

Prof. Major Iván (tanszékvezető egyetemi tanár, Pannon Egyetem)

Felelős szerkesztő:

Dr. Frank Ádám (HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó) -2007. december 31-ig

dr. Bíró Ildikó Judit (HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó) – 2008. január 16-tól
(A felelős szerkesztő változását 2008. február 1-jén kelt beadványunkban bejelentettük.)

Műszaki szerkesztő, kézíratszerkesztő, tördelő, korrektor, grafikus, képszerkesztő:

a HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó munkatársai

2. Részletesen ismertesse és értékelje a Program eredményeit!

- A Program eredményei szakmailag / tudományos szempontból

A piacszerkezetek (Industrial Organization) című tantárgy egy modern, dinamikusan fejlődő tárgyterületet ölel fel, amelynek ismerete – a nemzetközi tendenciákat figyelembe véve - a megfelelő szakokon végző hallgatók számára nélkülözhetetlen és egyre inkább igaz ez a témában már dolgozó gazdasági szakemberekre is. A diszciplína elsősorban az elméleti mikroökonómia gyakorlati alkalmazási lehetőségeit mutatja be, ezzel mintegy hidat képezve

az elméleti és alkalmazott közgazdaságtan között. Az egyetemi/főiskolai képzési idő lerövidülése, különösen a bolognai képzésekben, az elméleti jellegű tárgyak kontakt óraszámának csökkenésével járt több intézményben, amely fokozott mértékben szükségessé teszi az olyan 'jól tanulható' tankönyvek-kézikönyvek jelenlétét a piacon, amelyekre az oktatásban építhetünk, és a már végzett szakemberek is eredményesen használhatják.

A számos nemzetközi elismertségű tankönyv közül azért vállalkoztunk a *Lynne Pepall, Daniel J. Richards és George Norman szerzőhármás által írt Industrial Organization: Contemporary Theory and Practice* című könyv lefordítására, mert egy olyan könyvet szerettünk volna a magyar szakemberek, oktatók és diákok elé tárni, ami jól rendszerezi a bőséges és korszerű tudásanyagot, valamint segít áthidalni azt a hatalmas szakadékot, ami gyakorlatban látott példák, megoldandó feladatok, valamint az iskolapadban tanult száraz közgazdaságtan között jelenleg tátong. A fent említett tankönyv gazdasági alapképzésben résztvevők, illetve korábban részt vett szakemberek számára íródott és több szempontot figyelembe véve didaktikus felépítésű.

Pedagógiai vonatkozásait tekintve e tankönyv jobban követi a feltételezhetően korábban megismert mikroökonómiai ismeretek struktúráját, ezért különösen alkalmas a standard mikroökonómia anyag folytatásának. Az egyes fejezeteken belül jól elkülönül a szemléletes példákat sem nélkülöző főszövegtől a gyakorlati problémák és esettanulmányok tárgyalása, amely tapasztalataink alapján jelentős mértékben elősegíti a hallgatók számára az ismeretek elsajátítását. Itt érdemes megemlítenünk a tömör és lényegretörő magyarázatokkal ellátott, jól szerkesztett szemléletes ábrákat, amelyek szintén nagymértékben segítik a tanulást. A fejezetek végén minden esetben rövid összefoglaló, feladatok és gyakorlati problémák találhatóak, valamint hivatkozások, amelyek iránymutatást adnak az egyes témákban való mélyebb ismeretek megszerzéséhez. Ezenkívül, mivel dinamikus fejlődő tudományterületről van szó, a könyv előnyeként kell megemlítenünk azt is, hogy legmodernebb és legújabb kutatási eredményeket is tartalmazza.

A Piacelmélet című könyvben a szerzők különös gondot fordítottak arra, hogy lépést tartsanak a modern megközelítéssel, amely az elméleti eredményeket gyakorlati alkalmazásokkal szemlélteti. Mi, a fordításban résztvevő oktatók és szakemberek, még többet szeretnénk, mint pusztán rámutatni, hogy a közgazdaságtan megmagyarázhatja az üzleti világ mindennapi eseményeit. Célunk egy sajátos gondolkodásmódot kialakítani immáron a magyar Olvasóban is, és egy olyan szemléleti keretet adni, amely segít megérteni a jelenségek mögött rejlő mechanizmusokat akkor is, ha ezek a jelenségek különböznek a tankönyvekben leírtaktól, és akkor is, ha már az Olvasó sok éve elhagyta az iskolapadot.

A könyv szakmailag igényes lefordításán túl a fordítási, lektorálási és szerkesztési munkák során az eredeti angol nyelvű kiadás több hibájára derítettünk fényt.

Ezek közül e beszámoló keretében csupán néhányat, példaként említve, ilyenek voltak:

- a hibás hivatkozások:

pl. 2. oldal: „Keynes (1935)”

Keynes hivatkozott könyve 1936-ban jelent meg, de az idézet nem ebben a könyvben található, hanem H. D. Henderson: *Supply and Demand* (Nisbet, London: 1922) Keynes által írt bevezetőjében szerepel.

- a képlethibák:

pl. $K_2 \geq \bar{K}_1$.

Sajtóhiba miatt K_1 kell a baloldalra, K_2 a 2. vállalt kapacitásaként_u. o. 4. bek. (a képlet felett) 3 helyen \bar{K}_1 kell q_1 helyett.

- a hibás ábrák, valamint a modellek ismertetésénél elkövetett hibák:

pl: 473. oldal: 18-3. ábra

1. az egyik profitmaximalizáló mennyiség (Q-csillag) nem feltétlenül a bejelölt helyen van, hanem egy olyan helyen, amelyre a szövegben szereplő megállapítások némelyike nem teljesül.

2. habár az ábra kis torzításával (az egyik keresleti görbe kis módosításával) elérhető, hogy a profitmaximum Q-csillagban legyen, lineáris keresleti függvények és állandó határköltés (és $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ valószínűségek) feltételezése mellett nem teljesülhet egyszerre a szövegben szereplő összes következtetés.

3. a fentiek alapján azt gyanítom, hogy létezik egy olyanmodell, amely az itteniekhez képest kevésbé egyszerű feltevésekből indul ki (pl. a keresleti görbék nem egyenesek, vagy a valószínűségek nem $\frac{1}{2}$ -del egyenlők) és a szövegben leírt következtetések igazak a modellben. Valószínűleg ezt a modellt akarták tankönyvi példává egyszerűsíteni, de nem számoltak utána, hogy az eredmények érvényesek maradtak-e.

Az ehhez hasonló hibákat a program végén összegyűjtve, rendszerezve közölni kívánjuk a szerzőkkel, illetve az amerikai kiadóval, hogy a későbbi kiadások során korigálják őket. Ily módon kívánunk hozzájárulni az eredeti mű minőségének javulásához is.

- A Program eredményei a pályázati célkitűzésekkel összefüggésben

Egy 'piacszerkezetek' (industrial organization) színvonalas tankönyv-kézikönyv magyar fordításának megjelentetése mindenképpen a piacelmélettel, versenypolitikával és versenyjoggal kapcsolatos tudás gyarapodását szolgálja. A fordítás során elsődleges szempont volt, hogy ez a könyv is hozzájáruljon a versenyjogi, illetve közgazdasági terminológia egységesüléséhez, a nemzetközi szakszókincs magyar nyelvbe történő átültetéséhez, pontos átvételéhez.

- A Program a továbbfejlesztés lehetőségei és a Program eredményeinek hasznosítása

Úgy gondoljuk, hogy a könyvet eredményesen használhatják majd azok a vállalatoknál dolgozó szakemberek, akiknek a téma újdonsága miatt újabb ismereteket kívánnak szerezni e területen, valamint azok a felsőoktatásban résztvevő hallgatók, akik a jövőben e terület szakértőivé kívánnak válni. Ehhez segíti őket hozzá a megfelelő képzési formához tartozó kurzus, amelyet e tankönyv alapján lehet majd felépíteni.

3. A Program végrehajtása mennyiben segítette a Programban résztvevők tudományos előmenetelét?

A fordítási, szakmai és lektorálási munkák a résztvevők részéről komoly szakmai erőfeszítéseket igényeltek, amelyeket későbbi oktató és kutatómunkájuk során fel tudnak majd használni. A munka elvégzése mindenképpen igényelte az ismertetett modellek és a teljes szöveg információtartalmának és érvelésmódjának újragondolását, revízióját. Ez a tevékenység vezetett néhány helyen az eredeti angol szöveg hibáinak felismeréséhez, amelyet súlyosságától függően a szerzői jog és a szerzőkkel való külön egyeztetés értelmében a lehetőségeknek megfelelően korigálunk.

A program további fontos hozadéka a tárgykör pedagógiai vonatkozásában ragadható meg: A könyv didaktikai struktúrájának mély megismerése, valamint az egyes modellek magyar nyelvű kifejtése komoly kihívást, és egyben komoly fejlődési lehetőséget jelentett a programban résztvevő egyetemi oktatók számára, amit a jövőben valószínűleg sikerrel

kamatoztatnak majd munkájuk során is. Ezen kívül meg kell említenünk a program jellegéből következően a szaknyelvi szókincs alkalmazását és magyar nyelvű bővítését az egyes témaköröknél, amelyeket magyar nyelven tankönyvi formában eddig egyáltalán nem, vagy csak kevéssé tárgyaltak.

4. Mutassa be, a Program megvalósítása mennyiben felel meg az eredeti munkatervnek (ütemezés, eredmények, esetleges eltérések indokai, különös tekintettel a támogatási szerződés módosítása nélkül végrehajtottakra)!

Az előre nem látható modell és egyéb hibák, valamint az ezzel kapcsolatban lefolytatott szakmai viták, egyeztetések, valamint szövegkezelési problémák miatt a program megvalósítása némileg csúszott az eredeti munkatervhez képest. Az időbeli hátrányt a munkák átütemezésével korigáltuk, egyúttal a Program teljesítési határidejére halasztást kértünk. Kérelmünket a Gazdasági Versenyhivatal Versenykultúra központja elfogadta és az 2008. február 13-án kelt, AL/0254/2008 számú okiratában a Program teljesítésének határidejét 2008. május 31-ig meghosszabbította.

Kelt: 2008. május 23.

dr. Bíró Ildikó Judit
Szakmai felelős aláírása²

.....
Kedvezményezett (képviselőjének
cégszerű) aláírása

HVG-ORAC KFT.

1137 Budapest, Radnóti u. 2.
RAIFFEISEN: 12001008-00114487-00100008
Adószám: 10649321-2-13
Cégjegyzéksz.: 1309064086

Melléletek:

1. A GVH Versenykultúra Központ engedélye a teljesítési határidő meghosszabbítására (Szám: AL/0254/2008, Kelt: 2008. február 13.)
2. A felelős szerkesztő változásának bejelentése (Kelt: 2008. február 1.)
3. A támogatási szerződés módosítása a könyv címének véglegesítése miatt (Szám: AL/0754/20, Kelt: 2008. május 14.)

² A szakmai beszámolót készítette: Köhegyi Gergely szerkesztő és dr. Bíró Ildikó Judit felelős szerkesztő